

ontstaan. Eerdere pogingen het werk 'om ook de Joden tot het Christendom over te halen' te starten waren mislukt gezien ook de te vrezen moeilijkheden en het gebrek aan kennis van het Jodendom. Het hoofddoel blijve de Heidenzending. Bedoelde Commissie kreeg de taak opmerkzaam te zijn, zich te laten inlichten over een en ander met name door tot het Christendom overgegangene Joden, en stukjes te schrijven om de zaak levendig te houden. Jaarlijks bracht de Commissie een min of meer uitgebreid verslag uit, dat soms in druk verscheen. Voor de kennis van het toenmalige Nederlandse Jodendom (en meer nog voor de houding tegenover de Joden van de andere Nederlanders) zijn deze verslagen van belang. Te noemen vallen: de toestand van het Nederlandse Jodendom in 1808 en 1817; over het contact met de Joden in het verleden, 1821; over het Joodse godsdienstonderwijs, 1839. Tot armoede vervallen 'proselieten' werden zo nu en dan ondersteund. Aandacht werd geschonken in de jaren veertig aan het werk van anderen in Nederland. De Commissie rapporteerde slechts, maar, aldus De Kuiper, 'door rapportering immers ontstaat geen Jodenzending' (blz. 202). In 1861 werd de Commissie definitief ontbonden. Vóór 1816 komt de naam voor van zekere Salm als zendeling onder Israël, in 1817 lezen we van ene Hijman Simon als werker. Belangrijke leden van de Commissie waren: prof. Heringa en ds. J. Scharp. De laatste was de steller van het Rapport in 1817, hij verwachtte veel 'goeds' van een verdere integratie van de Joden in de Nederlandse samenleving met name door middel van een verbeterd onderwijs aan de jongeren. Gezien de maatschappelijke toestand van het 'gros dier Natie' zou het evenwel nog een lange weg zijn. Tot een overgang van grotere aantallen Joden tot het Christendom heeft een verdere integratie en emancipatie echter niet geleid, dit in tegenstelling tot de situatie elders (Engeland, Duitsland)¹⁰.

Het werk van de 'London Society' in Nederland

Uit het voorgaande is gebleken dat er vanuit Engeland impulsen zijn uitgegaan voor de zending onder Israël in Nederland (en overigens ook verder in Europa en elders in de wereld). Aanvankelijk gedragen door de *London Missionary Society* bleek een

10. Voor Duitsland: Guido Kisch, *Judentaufen*, (Berlin 1973), waarin veel literatuuropgaven. Voor Engeland: *Magna-Bibliotheca Anglo-Judaica: A Bibliographical Guide . . .* (The Jewish Historical Society of England, London 5698/1938).